

12. marts 2020

UKA 2020/78

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu matumuuna apequteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut imaattoq saqqummiuppara.

Qanoq iliornikkut nunatsinni aalisakkanik tukertitsivinnik, kapisilinnillu tukertitsivinnik pilersitsisoqarsinnaanerani aallarnisaarusuttunut tapersersuisinnaaneq pillugu Inatsisartunut apequteqaat aallaavigalugu oqallinnissamut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Siverth K. Heilmann, Atassut)

Qulequtaq naatsunguaq ersarissorli. ATASSUT-ip pingaartitariuaannarpaa, Nunatsinni aningaasarsiornikkut suliffissatigullu siuariartuinnarnissatsinnut aqutissiuussineq.

Oqariartaasigaarput innuttaasut politikkerillu sanaartugassanut iluarsartuutassasut il. il. kissaaterpassuarnut aningaasasaqartissagutsigit, aalisarneq kisimi isaatitsivissatut isumalluutigineqarsinnaanngitsaq.

1960-sikkunni kingusinnerusumilu, Nunatta ilarujussuani ”nujuartanik” kapisilinniarneq annertoorujussuarmik aningaasarsiutigaaupput, ajoraluartumilli 1980-sikkut ingerlaneranni aalisariuterpassuit angisuunik angallatillit ilanngullugit, qassutinik tissukartittakkat atorlugit aalisapilunnerup kingornagut, peqassuseq, piniakkallu allat appat niisallu il il annertoqisumik innarlerneqarput. Aalisartut sissarsiutinnguanik kapisilinniarnarat, siuariartormullu ingerlalluarfiuleraluartumut innarliinikuunera, nammineq nalaassimallugu eqqaamasaqarfigilluarpara.

Nunani Avannarlerni sanilerisatsinnik taasakkatsinni, annertuumillu aalisarnermi nappateqarfiusuni, aalisakkat tammakariartorfiini, pingaartumik Island, Savalimmiut Norge-milu, kapisilinnut tukertitsivinnik pilersitsisarnermikkut annertoorujussuarmik, avammut niuerluarnermikkut annertoorujussuarmik aningaasarsiornikkut ingerlalluarput. Taakkunani ukiukkut sikuusannginnera iluaqutigalugu, piffinni arlalippassuarni aningaasarpassuarnik miliartilikkuutaanik isaatitsipput.

Nunatsinni ukiukkut sikuusarnera sikorsuaqartarneraluunniit pilersitsivigissallugu ajornartorsiutaasarnera akimmiffigisarparput. Sunali tamarmi teknikkikkut ineriartorfiini, pisariitsumik atuerusuttunillu soorlu nunap qaavani – illorsuullu iluani kapisilinnut tukertitsiviliorsinnaappata, soq Nunatsinni aalisakkanik tunisassiornitsinnut aningaasarsiornittalu qaffassarnissaanut aqutissiuussissanngilagut.

Immap nillertut kapisilii maqaqisut ikilimmata, eqqaamariarpara akitsinni Canadarmiut Island-imiullu aningaasaatilissuit KNAPK sunnerneqarnikuusoq, miliuunialunnik akilerneqarluni, Laksefond-imik pilersitsisoqarnissaanut tapersiimmat, politikkkikkut tapersiiginnartoqarnikuusoq. Uffa qeerarnaleruttoratta ilaasa sulii kapisileqangaarmat, ningittakkanut kapisilitsiarsuit neqitarisaraat.

Ukiunilu makkunani annikitsuinnarmik tunitsivinnut tunineqartussanik pisassiisarnerit ingerlanneqarlutik.

Naalackersuisut inatsisartut inuiaqatigiillumi ATASSUT-miit aperisariaqalerpassi, uvagut suniarpuqut. Nunarsuaq nunarsuugallartillugu inuillu amerliartuinnarfiini, aalisakkanik tunisassiorneq pisariaqartitsinerlu milliartunngivippoq. Nunat allat aningaasarpassuarnik isaatitsivigisinnaappassuk, sooq una qulequtaq eqqartussallugu aqqutissiuunnissaanullu periarfissarsiuutissallugu sapiisissanngilagut.

Mingutsitsinngitsumik nukissiuutitigut, erngup nukinganic nukissiuuteqarneq, seqernup maligaasaat, immap sarfaa atorlugu politikkeqarnerput siuariartornerpullu ingerlatsinermullu sipaarutaasinnaasunik periarfissaqareerpugut. Illoqarfiit arlaanni nunaminertamillu periarfissaqarfiusuni kommuunet peqatigalugit periarfissarsiuussiniarta, oqaluinnarluta takorluugaqarata iliuseqaratalu siuariartornavianngilagut.

Tukertitsivimmik aallartitserusullutik siunnerfeqartut uagut pisortaniit qanoq kaammattueqataasinnaavugut? Qanorlu iliornikkut ataavartumik aallartitsisoqarnissaanut peqataasinnaavugut? Nunami immamiluunniit tukertitsiviliornissaq sorleq orniginarnerua akilersinnaanerulluniluunniit? Inatsisitigut aningaasatigullu suut pisariaqartinneqarpat.

Oqallilluarnissassinnik tapersersuilluarnissassinnillu neriuteqarfigaassi.